

22. sep. 1830

FAKTA

Dato:

22. sep. 1830

Sidetæl:

Dagbog A, side 99 verso – 102 verso

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4°

Omtalte personer:

Christiane Julie Bielke

Christopher Budde

Axel Magnus Fahlcrantz

Trykt udgave:

Georg Nygaard: "Maleren Martinus

Rørbyes Rejsedagbog 1830",

København 1930, s. 123-127

TRANSSKRIFTION

Den 22de Sept

Veiret havde idag igjen vendt sin vaade Siide ud og da jeg om Morgen
stak Hovedet op af Kathytten, befandt vi os først udenfor Marstrand
Fæstning, da vi om Natten formedelst den stærke Strøm var bleven nødt
til at ligge for Anker i 2 Timer eftersom Captainen¹ ikke vidste hvor langt vi
kunde være bleven forsat og han ikke vovede paa at seile videre uden først
at have seet Marstrands Fyr. Da man i Dagbrækningen igjen lettede vare vi
ogsaa en 5 Miile fra Land, hvilket det hurtig seilende Skib dog igjen •100
recto• snart indhentede og da vi havde passeret Marstrand og salluteret
nye Elfsborg løbe vi Kl 1 ind til Gottenborg hvor vi ankrede ved Forstaden
Maston² og da Afseilingen ikke skulde finde Sted før Kl. 5 benyttede en
Deel af os Leiligheden og toge i en Baad op at beese Byen. Da der den
følgende Dag skulde være Marked i Byen saa bemærkede man allerede
paa Vandet den Tilførsel af forskjellige Sager der i denne Anledning førtes
til Byen fra alle Kanter og som fra de nærmeste Øer og Søestæder fandt
Sted i store Baade, der da alletider vare fuldpakkede med alskjens Kram
og Mennesker af begge Kjøen, blandede med Dyr af alle Slags. Idet man
fra Søsiden nærmer sig Byen bemærker man strax at det just ikke er
[overstreget: af] i den gamle Stiil at Byen er bygget da man her overalt
seer næsten lutter nye og store Bygninger der hæve sig og hvoraf nogle
ligge temmelig høit og saaledes imponere, ligeledes saa man ogsaa
Byens Kirker overalt og de i Nærheden liggende Forter. Paa høire Side af
Havnen ligger det nye Badehuus der er en ret smuk Bygning og strax efter
at [man] er passeret Bommen seer man paa høire Side i Gaden ved
Canalen Greve Rosen's Gaard, der som Landshøvdingens Bolig bliver
bevogtet af et Par drabelige Artillerister der i Sverrig bære et Slags
Hjælme og just ikke opvække et ufordeelagtigt Begreb om det svenske
Millitair. Da vi her vare stegne i Land og bleven enige om at møde ved
Baaden Kl 3 •100 verso• begyndte vi, efter først at have geleidet Frøken B:
³ til et Oberge hvor hun ønskede at faae noget at spiise, paa at besee
Byen. Meere for ogsaa at faae et Beegreb om Stadens Hoteller end for at
efterligne vores Frøken begave vi os til den bekjendte Gota Kallare en stor
og anseelig Bygning der maatte være istand til at rumme et Par Hundrede
Mennesker og lode os her bringe Porter hvorom vi iforveien havde hørt
saa meget og som man i G. virkelig brygger fortræffelig. Derpaa begave vi
os ud omkring og besaa saaledes det store Torv der allerede var fult af
Markedsboder af alle Slags og hvor tildeels allerede Handelen var begyndt
med alskens Ting hvoriblandt dog en Mængde Trævare idag spiildte
Hovedrullen. Paa Stadens Raadhus der tillige tjener som Børs var
Handelen paa Trapperne i Gangene og i Gaarden allerede i fuld Gang med
alle Slags Lærreder og hjemmegjorte Tørklæder og Tøier der her bleve
faldbudte af Mænd og Quinder der spadseerede omkring eller sade ved
Borde og udmaalte deres Varer enten med deres justerede Alener eller

med den jern Alen der i en Kjæde findes fastgjort i Raadstue-Gangen til almindelig Afbenyttelse. Overalt herskede i den store Tummel den størst Orden og jeg saa paa hele Raadhuuset blodt een Politie Soldat der ganske rolig passiarede med nogle Koner saa at man [ei] engang [overstreget: skulde] [kunde] lægge Mærke til Aarsagen hvorfor •101 recto• han var tilstede. Overalt møder man her Høflighed selv af den Simpleste og naar man spørger om noget faar man altid en fulkommen og god Underretning om det man ønsker hvilket især var paafaldende hos de militaire og som contrasterede saa meget mod vore danske Grobianer som man undertiden ikke engang veed om man tør spørge uden at frygte for et uartigt Svar. Den store og nylig opbyggede Kirke er meget smuk og forener med en stor Simpelhed det Gode at man godt skal kune hørre; den har et godt Orgel men en yderst smagløs Altertavle af forgyldt Billedhugger Arbejde af en Fahlkrands⁴ jeg veed ikke bestemt om det er [overstreget: Histo] Landskabsmaleren men hvo han og er, har han ei været sit Arbeide voxen. Staden har en stor og smuk Caserne flere millitaire Bygninger og en stor Mængde Broer der overalt ved Gaderne ere slagne over de Canaler hvoraf forefindes mange og der næsten allevegne have Bolværker af Steen. Paa det store Torv og et Par andre Steder bemærkede jeg smukke Vandspring ligeledes med Steen Indfatning af forskjellig Form og man seer her overhovedet kun meget lidet Træbygning saagar Trapperne i en stor Deel Huuse er af dette solide Bygnings Materiel. De Lygter der om Aftenen oplyser Staden ere anbragte paa lange jern Arme der rage ud over Gaden og for det meeste hænger da Lygten netop i Mitten saa at det gjør en langt bedre •101 verso• Virkning og har et langt smukkere Udseende end [overstreget: hos] i Kjøbenhavn hvor man saa smaalig har klinet dem op ad Murene. Kort Gottenborg er i det Heele en meget smagfuld bygget Byee der vist maae behage enhver Fremmed. Der var vist meget man endnu skulde have seet her, saasom et stort Theater hvorom jeg havde hørt talle; men Tiden var snart forløben og vi maatte skynde os tilbage til Baaden hvor vi alle strax bleve enige om at der i G. fandtes mange smukke Piger, dog paastaar man at deres Kyskhed just ikke alletider skal være den mest strenge og at der overhovedet her skal herske megen Utugt. Da Selskabet var bleven samlet og saagar Frøken B³ ordentlig havde indfundet sig roede vi tilbage til Skibet og bleve vi underveis underholte af Frøkenens Fortælling om [overstreget: hendes] den Frokost hun i Byen havde nydt og om hendes Bekjendte der, og da hun hermed blev noget langtrukken og det imidlertid havde begyndt at øse Vande ned vare vi vel fornøiede med igjen at naae Skibet og der ved Middagsbordet at kunne udhviile os efter denne ellers meget behagelige Excurs. Da nogle nye Passagerer vare komne om Bord og Klokken var slagen 5, lettede man igjen Anker og da Capitain Budde havde vasket Ørene paa et Par af de Folk der havde roet os til Gottenburg og [overstreget: der] ikke vare fornøiede med den uhyre Betaling de derfor

havde erholdt saa seilede vi bort fra G. og styrede nu directe i Kjøben: men i et dygtigt Regnveir. Vore •102 recto• nye Passagerer forandrede ikke [overstreget: noget] vores gode Humeur da [overstreget: der i det Heele] de spidlte den Tavsers Rolle naar jeg blodt heri undtager en svensk Jødelaps der rigtignok begyndt at ville gjøre sig gjældende men strax blev viist tilbage indenfor sine Grændser saa at han siden blev mere manerlig. En ret smuk Pige derimod der havde taget Plads [overstreget: paa] i den anden Cahytte lod det til mere at ville forurolige en Deel af Mandfolkene og da hun vel forstod at smigre fleres Forfængelighed ved sit Smiil saa havde hun paa den øvrige Reise altid en Sværm af yngre og ældre om sig, saa at Turen fra G til Kiøb: blev end mere morsom for disse. Da der om Natten formedelst Strømme atter havde fundet en temelig Misviisning Sted saa naaede vi først til Helsingør henimod Kl 11 og passerede da Kronborg og den heele smukke Kyst af Siælland uden for bare Taage og Regn at kunne nyde denne smukke Opseiling. Passagererne vare heele denne Formidag næsten bestandig i Cahytten og morede sig som de best kunde. Frøken B.³ læste en heel Deel Aviser hvoraf især de svenske gjorde hende det surt, da der til hendes Uheld fantes mange svære Ord, som hun først maatte stave sig til, naar hun da herved var bleven ret hæs, forglemte hun dog ikke at læske Tungen med den Viin hun meget visselig havde placeret foran sig paa Bordet. Den Eneste som just ikke lod til at finde stor Behag i denne Lecture var en Engels- •102 verso• Mand, men som da ogsaa undertiden faldt i Søvn naar Tiden blev ham alt for lang og vores Latter tillod ham det. Jo nærmere vi kom vores Bestemmelse jo længere syntes Tiden at blive for os og da man endelig passerede Trekroner begyndte man at lave sig til og komme op paa Dækket og vare tror jeg Alle meget glade da man kastede Anker, og vi igjen saa de vante Taarne rage op over den i Taage indhyllede Byee. En Deel Nysgjerrige indfandt sig strax om Bord og opholdt ved deres Sludder en Tid Passagerernes Udslibning; men da man endelig havde taget en hjertelig Farvel med hinanden og besørget sit Tøi i Baade forlode vi efterhaanden Skibet der saa [overstreget: heldig] bequemt havde ført os hid og gjorde saaledes den siste Fart [overstreget: til det efterhaanden] [for at endelig] igjen at bestiige Losoldermandens Brygge og derfra spadseere til sine kjære Slægtninge eller Bekjendte. Jeg for min Part blev meget glad da jeg idet vi nærmede os Land fik Øje paa min Søstre og begge Colletterne der havde været saa gode at komme hid for at modtage mig, og da efter at jeg med mit Pas og ved Toldbetienterne var bleven opholdt lidet, spadseerede vi hjem, glad ved igjen at gaae frisk og velfornøiet ind af den velbekjendte Port og gjenfinde min gode Moder saa frisk og veltilfreds ved min Hjemkomst, saa at jeg i det Heele ikke kunde være andet end glad ved [overstreget: Alle] den Godhed jeg overalt havde nydt og som jeg ogsaa nu gjenfandt hiemme.

¹ Christopher Budde.

² Formentlig Masthugget.

³ Christiane Julie Bielke.

⁴ Axel Magnus Fahlcrantz.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

102
iige Selskaberne forandretes ikke, men i vorer gode Juuener
de døde fæle seilte ad en Torsdag alle næste Blot
for i mæltugen an Præst i Torsdag de i slynges be
egnde i melle gjør sig guldende man, hvor blev melle
littage inden for sinne Goudfar saa at den siden blev
nære manerlig. De var sinne fæle, drømte der
fæde laget fæde fæde i den anden Lægtte lod at det
nære at melle forvædige an dæd af Manfollum
og de fæde var forvæd at sinne fæde forvædige
Gad end det dæd sin fæde fæde fæde i den anden Lægtte
allid an dæd af sinne og dæd an sig, saa at dæd
for G til fæde blev an dæd melle for dæd.
De dæd an dæd forvædige dæd an dæd fæde fæde
an dæd melle dæd sinne fæde fæde an dæd
det fæde sinne fæde fæde an dæd dæd
og den fæde sinne fæde fæde an dæd fæde
dæd og dæd an dæd sinne fæde fæde
Selskaberne nære fæde sinne fæde fæde
Lægtte i Lægtte og melle sig fæde an dæd
Lægtte B. fæde an fæde dæd fæde fæde fæde
fæde fæde fæde fæde dæd, de dæd det fæde fæde
fæde melle fæde dæd sinne fæde fæde fæde
fæde sig til, melle sin de fæde sinne fæde
an fæde fæde fæde fæde an dæd fæde sinne
an dæd sinne melle melle fæde fæde fæde
fæde fæde. An fæde sinne fæde fæde fæde
fæde fæde fæde fæde fæde an dæd fæde
fæde fæde fæde fæde fæde an dæd fæde

Mand, min søn de usse underliden fader i Dine
 inderste blav samlet for lang y merer Litter
 tillod sam til de merer min. Men merer bestum
 alse jo longere fader liden at bliv for os y de
 man andelig gaffarade to Loven bagende man
 at lene sig til y Loven y gea Deltid y merer
 tove jo alle sangt glade bagman Laster. Andet,
 y min igitte saa de mantha laeren vage y over den
 i bage indgillade Liden. De vint. Kyskorrigs ind
 gaffar sig selv og bode y affeldt ind dind Hvidde
 an til fassgeravens Ristebingjunge de man
 andelig fader taget an fortale farsal min farsen
 y farsen sig til i bade farselade os affarsen
 fader de saa fatter bagende fader fader os fader y
 igitte fader de fader fader fader fader fader
 igitte at fatter fader fader fader fader y fader
 fader til sin Liden fader fader fader fader.
 De fader min fader de sangt glade de igitte
 min fader os Liden sig fader min fader y
 bage fader fader de fader merer saa gode at Liden
 fader fader fader min, y de fader at igitte
 min fader y min fader fader fader fader fader
 fader fader min fader, glad min igitte at fader
 fader y fader fader ind af den fader fader fader
 y fader min gode fader fader fader y min
 fader min fader fader, fader igitte de fader
 de fader merer and glad min fader de fader
 jo fader fader fader y fader igitte fader fader.